

Neljapäev, 14. juuni 2012

Olukord Tiibetis

P7_TA(2012)0257

Euroopa Parlamendi 14. juuni 2012. aasta resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Tiibetis (2012/2685(RSP))

(2013/C 332 E/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Hiina ja Tiibeti kohta, eelkõige 27. oktoobri 2011. aasta resolutsiooni ⁽¹⁾ ja 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma varasemat, 7. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Tiibeti eksilvalitsuse valimiste keelustamise kohta Nepalis ⁽³⁾,
  - võttes arvesse 1948. aastal vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse Hiina Rahvavabariigi põhiseaduse artiklit 36, millega tagatakse kõikidele kodanikele usuvabaduse õigus,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et inimõiguste ning identiteedi-, kultuuri-, usu- ja ühinemisvabaduse austamine on Euroopa Liidu ja tema välispoliitika aluspõhimõtte;
- B. arvestades, et EL tõstatab Tiibeti vähemuse õiguste küsimuse ELi ja Hiina inimõigustealase dialoogi 31. voorus, mis toimus 29. mail 2012. aastal Brüsselis; arvestades, et ELi ja Hiina inimõigustealane dialoog ei ole tiibetlaste inimõiguste olukorda märkimisväärselt parandanud;
- C. arvestades, et Tema Pühaduse dalai-laama esindajad on pöördunud Hiina Rahvavabariigi valitsuse poole, et leida Tiibeti küsimusele rahumeelne ja mõlemale poolele kasulik lahendus; arvestades, et kahe poole vahelised kõnelused ei ole andnud konkreetseid tulemusi ning on praegu peatatud;
- D. arvestades, et Hiina Rahvavabariigi ametivõimud kasutasid 2008. aastal Tiibeti protestide mahasurumiseks ebaproportsionaalset jõudu ning on sellest ajast saadik kehtestanud sõna-, ühinemis- ja usuvabadust piiravaid julgeolekumeetmeid;
- E. arvestades, et 2008. aasta protestide käigus võis hukkuda üle 200 inimese ja kinni peeti eri andmetel 4 434 kuni 6 500 või enam inimest ning 2010. aasta lõpul oli Tiibetis teadaolevalt 831 poliitvangi, kellest 360 olid kohtulikult süüdi mõistetud ning 12 kandsid eluaegset karistust;
- F. arvestades, et teadaolevalt kasutavad Hiina Rahvavabariigi võimud Tiibeti vanglates tunnistuste väljapressimiseks piinamist, sh peksmist, elektrišokki, pikaajalist üksikvangistust, näljutamist ja muid sarnaseid meetmeid;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0474.

⁽²⁾ ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 118.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0158.

Neljapäev, 14. juuni 2012

- G. arvestades, et 2009. aastast alates on teadaolevalt 38 tiibetlast (enamasti mungad või nunnad) end põlema süüdanud, et protesteerida Hiina piirava poliitika vastu Tiibetis ning toetada dalai-laama tagasitulekut ja usuvabaduse õigust Sichuani provintsi Aba/Ngawa maakonnas ja Tiibeti kiltmaa muudes osades;
- H. arvestades, et enesesüütamise mitme ohvri, nimelt Chimey Paldeni, Tenpa Darje, Jamyang Paldeni, Lobsang Gyatso, Sona Rabyangi, Dawa Tseringi, Kelsang Wangchucki, Lobsang Kelsangi, Lobsang Kunchoki ja Tapey praegune seisukord ja asukoht on teadmata või ebaselge;
- I. arvestades, et Hiina Rahvavabariigi võimud pidasid kinni 11. pantšen-laama Gedhun Choekyi Nyima, keda ei ole nähtud 14. maist 1995. aastast saadik;
- J. arvestades, et tiibetlaste identiteet, keel, kultuur ja usk, mis on ajalooliselt rikka kultuuri pärand, on sattunud ohtu, kuna Tiibeti põliste aladele asustatakse hiinlasi ning Tiibeti nomaadide traditsioonilist eluviisi püütakse välja juurida;
- K. arvestades, et EL tahab ametisse nimetada ELi inimõiguste eriesindaja, kelle volituste kindlaksmääramisega praegu tegeldakse;
- L. arvestades, et Euroopa Parlamendi varasemad üleskutsed komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale arutada Hiina kolleegidega olukorda Tiibetis ei ole andnud oodatud tulemusi;
1. kordab, et ELi ja Hiina Rahvavabariigi strateegiline partnerlus peaks rajanema ühistel põhimõtetel ja väärtustel;
  2. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles suurendama ja tõhustama jõupingutusi, et ELi ja Hiina inimõigustealase dialoogi raames pöörata suuremat tähelepanu tiibetlaste inimõiguste olukorrale;
  3. peab sellega seoses kahetsusväärseks Hiina võimude soovimatust pidada dialoogi kaks korda aastas ning nende seisukohta kohtumiste korra ja sageduse kohta, eelkõige mis puudutab kodanikuühiskonna osakaalu tugevdamist ja kodanikuühiskonna kaasamist dialoogi; nõuab, et komisjoni asepresident ning liidu kõrge esindaja teeks kõik endast oleneva selle tagamiseks, et inimõigustealane dialoog oleks tõhusam ja tulemustele suunatud;
  4. tunnustab väga olulist ja edukat demokratiseerimisprotsessi, mille Tema Pühadus dalai-laama viis läbi eksiilis elavate tiibetlaste juhtimises, ning dalai-laama poliitilise võimu ja vastutuse hiljutist üleandmist demokraatlikult valitud ja Tiibeti rahva lootusi esindavale Tiibeti eksiilvalitsuse juhile *Kalon Tripale*;
  5. kiidab heaks Tiibeti uute, demokraatlikult valitud poliitiliste juhtide otsuse jätkata Tema Pühaduse dalai-laama nn kesktee poliitikat, mille eesmärk on saavutada tiibetlastele Hiina Rahvavabariigis ja Hiina põhiseaduse alusel tõeline autonoomia;
  6. kiidab heaks Tema Pühaduse dalai-laama esindajate poolt 2008. aastal Tiibeti rahva tõelise autonoomia memorandumis Hiina valitsusele esitatud põhimõtted, mille alusel oleks võimalik Tiibeti küsimus realselt ja püsivalt lahendada;
  7. lükkab tagasi Hiina Rahvavabariigi valitsuse väite, et teiste riikide valitsuste sidemed Tema Pühaduse dalai-laama ja Tiibeti valitud poliitiliste esindajatega ning valitsuste toetusavaldused Tiibeti küsimuse rahu-meelseks lahendamiseks dialoogi ja läbirääkimiste teel on vastuolus ühe Hiina poliitikaga;
  8. kutsub Hiina Rahvavabariigi ametivõime üles andma Tiibeti ajaloolisele territooriumile tegeliku autonoomia;

Neljapäev, 14. juuni 2012

9. väljendab pettumust selle üle, et Hiina Rahvavabariigi valitsus ei ole 2010. aasta jaanuarist saadik soovinud jätkata dialoogi Tema Pühaduse dalai-laama esindajatega, ning ärgitab Hiina ametivõime alustama Tiibeti eksiilvalitsuse esindajatega sisukat arutelu Tiibeti tuleviku üle;
10. nõuab, et Hiina Rahvavabariigi ametivõimud austaksid tiibetlaste sõna-, ühinemis- ja usuvabadust;
11. nõuab tungivalt, et Hiina Rahvavabariigi ametivõimud lubaksid 2008. aasta protestide ja nende järelsündmuste sõltumatut rahvusvahelist uurimist, ning nõuab poliitvangide vabastamist;
12. mõistab hukka vahistatud isikute igasuguse piinamise ning palub, et Hiina Rahvavabariigi ametivõimud lubaksid Tiibeti vanglate ja kinnipidamisasutuste rahvusvahelist sõltumatut kontrollimist;
13. mõistab taas hukka Hiina ametivõimude jätkuvad survemeetmed Tiibeti kloostrite vastu ning palub Hiina valitsusel tagada Tiibeti rahvale ja kõikidele oma kodanikele usuvabadus;
14. nõuab, et Hiina ametivõimud avalikustaksid teabe kõikide Tiibeti enesesüütamise ohvrite saatuse ja asukoha kohta;
15. kordab oma üleskutset, et Hiina võimud avalikustaksid teabe 11. pantsen-laama Chedun Choekyi Nyima saatuse ja asukoha kohta;
16. kutsub Hiina ametivõime üles järgima tiibetlaste keelelisi, kultuurilisi, usulisi ja muid põhivabadusi ning mitte rakendama asustuspoliitikat, mis põlistel Tiibeti aladel soosib hiinlasi ja seab ebasoodsamasse olukorda tiibetlased, ega sundima Tiibeti nomaade loobuma oma traditsioonilisest eluviisist;
17. kutsub Hiina ametivõime üles tühistama kõik piirangud ning võimaldama sõltumatule meediale, ajakirjanikele ja inimõiguste olukorra vaatlejatele takistamatut juurdepääsu ja liikumisvabadust kõikjal Tiibetis;
18. kutsub ELi inimõiguste eriesindajat üles, kui ta on ametisse määratud, koostama korrapäraseid aruandeid inimõiguste olukorra kohta Hiina Rahvavabariigis, eelkõige seoses Tiibetiga;
19. nõuab, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja nimetaks ametisse erikoordinaatori, kelle ülesandeks oleks korrapäraselt teada anda olukorrast Tiibetis, et edendada Tiibeti rahva inimõiguste austamist, sh nende õigust säilitada ja arendada oma eriomast identiteeti ning selle usulisi, kultuurilisi ja keelelisi väljendusi, ning et toetada Hiina Rahvavabariigi valitsuse ja Tema Pühaduse dalai-laama esindajate vahelist konstruktiivset dialoogi ja läbirääkimisi ning anda abi Tiibeti pagulastele, eelkõige Nepalis ja Indias;
20. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles käsitlema inimõiguste olukorda Tiibetis igal Hiina Rahvavabariigi esindajatega peetaval kohtumisel;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile, ÜRO peasekretärile, Tiibeti eksiilvalitsusele, Tiibeti eksiilparlamendile ja Tema Pühadusele dalai-laamale.